

INSTYTUT CERAMIKI I MATERIAŁÓW
BUDOWLANYCH

ODDZIAŁ INŻYNIERII MATERIAŁOWEJ,
PROCESOWEJ I ŚRODOWISKA

45-641 Opole, ul. Oświęcimska 21

ZAKŁAD INŻYNIERII MATERIAŁOWEJ

Laboratorium badawcze akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji
w dziedzinie badań własności materiałów budowlanych i środowiska

AB 373

Sprawozdanie z badań Nr 4L011I10/41

- Zleceniodawca/adres:** RENEVIS sp. z o.o., 50-222 Wrocław, ul. Plac Staszica 30
- Umowa/zlecenie:** zlecenie nr **01/2010** z dnia 01.02.2010 r. (pismo nr 0023/TJ/DH/2010)
- Obiekt badań/opis:** Popiół lotny ze współspalania powstający w ZEC KOGENERACJA S.A. w jednostce energetycznej EC Wrocław (certyfikat zgodności: 1488-CPD-0032). Pobrany przez Zleceniodawcę w dniu 07.09.2010 r., nr próbki – 3/9/2010.
- Data przyjęcia obiektu badań:** 05.10.2010 r.

- Zakres badań:** - badania na zgodność z normą PN-EN 450-1:2009
oznaczenie strat prażenia, zawartości: chlorków(Cl), bezwodnika kwasu siarkowego (SO₃), wolnego CaO, tlenku wapnia, reaktywnego dwutlenku krzemu, dwutlenku krzemu (SiO₂), tlenku glinu (Al₂O₃), tlenku żelaza (Fe₂O₃), tlenku magnezu (MgO), rozpuszczalnego fosforanu (P₂O₅), alkaliów (Na₂O_{eq}), oznaczenie mialkości (pozostałości na sicie o boku oczka kwadratowego 0,045mm), gęstości, początku wiązania, wskaźnika aktywności pucolanowej po 28 i 90 dniach, promieniotwórczości naturalnej

6. Metody/procedury badań:

strata prażenia wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-2:2006 (przy czasie prażenia 1h)
zawartość chlorków wg PN-EN 196-2:2006
zawartość SO₃ wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-2:2006
zawartość wolnego CaO PN-EN 451-1:2004
zawartość tlenku wapnia PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-2:2006
zawartość reaktywnego dwutlenku krzemu wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 197-1:2002
zawartość SiO₂, Al₂O₃, Fe₂O₃, MgO wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-2:2006
zawartość rozpuszczalnych fosforanów (P₂O₅) wg PN-EN 450-1:2009 Załącznik C
zawartość alkaliów (Na₂O_{eq}) wg PN-EN 196-2:2006
mialkość wg PN-EN 451-2:1998
gęstość wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-6:1997
początek czasu wiązania wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-3:2006
wskaźnik aktywności pucolanowej wg PN-EN 450-1:2009 i PN-EN 196-1:2006
badanie promieniotwórczości naturalnej wg Instrukcji ITB 234/2003

7. Wyniki badań:

Tabela 1 – Badania właściwości chemicznych

Badana wielkość		Jednostka	Wynik badania	Niepewność wyniku badania**)
Straty prażenia,		[%masy]	5,10	0,11
Chlorki (Cl),			0,08	0,01
Siarczany (SO ₃),			0,92	0,23
Tlenek wapnia (CaO)			7,48	0,51
Wolny tlenek wapnia (CaO wolne)			0,47	0,02
Zawartość tlenków:	SiO ₂		46,19	-
	Al ₂ O ₃		19,38	-
	Fe ₂ O ₃		6,26	-
SiO ₂ + Al ₂ O ₃ + Fe ₂ O ₃			71,28	1,10
Tlenek magnezu (MgO)			3,46	0,26
Reaktywnego dwutlenku krzemu***)			33,67	0,61
Zawartości	Na ₂ O		1,26	-
	K ₂ O		7,15	-
Całkowita zawartość alkaliów, jako Na ₂ O _{eq}			5,96	0,55
Rozpuszczalne fosforany (P ₂ O ₅)			[mg/kg]	8

Tabela 2 – Badania fizyczne

Badana wielkość		Jednostka	Wynik badania	Niepewność wyniku badania**)
Miałkość,		[% masy]	28,3	0,3
Gęstość,		[kg/m ³]	2230	10
Wytrzymałość na ściskanie:		[MPa]	28 dni	-
- cement CEM I 42,5R			53,4	
- 75% CEM I 42,5R + 25% popiół lotny			45,2	
Wskaźnik aktywności pucolanowej:		[%]	84,6	2,9
- po 28 dniach			w trakcie badań *)	-
- po 90 dniach				
Początek wiązania:		[min.]		
- zaczynu z czystego cementu CEM I 42,5R			220	10
- zaczynu zawierającego 25% popiołu lotnego i 75% cementu CEM I 42,5R			275	15
Różnica między początkami wiązania:			55	-

- *⁾ wynik oznaczenia zostanie przekazany po upływie terminu badania
- **⁾ niepewność rozszerzona dla $k=2$ przy poziomie ufności $p=95\%$
- ***⁾ zawartość reaktywnego dwutlenku krzemu obliczono odejmując od całkowitej zawartości dwutlenku krzemu (SiO_2) w próbce popiołu lotnego zawartość dwutlenku krzemu oznaczoną w pozostałości nierozpuszczalnej.

Do badań wskaźnika aktywności pucolanowej i początku wiązania jako cement porównawczy zastosowano cement CEM I 42,5R o właściwościach: powierzchnia właściwa wg Blaine'a - $3940 \text{ cm}^2/\text{g}$, zawartość C_3A - $7,26 \%$, zawartość $\text{Na}_2\text{O}_{\text{eq}}$ - $0,89 \%$.

8. Badanie promieniotwórczości naturalnej – wyniki badania wraz z oceną stanowią załącznik do niniejszego sprawozdania.

9. Termin realizacji badań: 05.10 ÷ 05.11.2010r.

Koniec sprawozdania

Data sporządzenia sprawozdania:
05.11.2010 r.

Kierownik Zakładu

Kierownik
Zakładu Inżynierii Materiałowej
K. Rajczyk
dr inż. Krystyna Rajczyk